

Kulturdepartementet
Enheten för diskrimineringsfrågor
Anna Schölin

Vår referens/dnr:
Niklas Beckman 176/2016

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:
Ku2016/01778/DISK

2016-10-18

Remissvar

Departementspromemorian Utvidgat skydd mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet (Ds 2016:26).

Svenskt Näringsliv vill inledningsvis framhålla att allas lika värde och rätt till tillgänglighet till myndigheter, institutioner, företag och andra delar av samhället är en grundläggande självklarhet. De svenska företagen strävar också efter att så många som möjligt ska kunna besöka och ta del av deras verksamheter. Det pågår ett kontinuerligt arbete i berörda branscher som t.ex. handeln, hotell- och restaurangnäringen samt transportsektorn för ökad tillgänglighet till lokaler och deras verksamheter.

Arbetet sker bland annat genom en fortlöpande dialog med myndigheter och organisationer som företräder personer med olika funktionsnedsättningar. Syftet är att se över tillgängligheten hos företagen och hitta lämpliga åtgärder för att förbättra den. Svenskt Näringslivs medlemsförbund informerar också och ger råd till företagen om hur tillgängligheten kan förbättras i olika typer av verksamheter.

Svenskt Näringsliv avstyrker dock förslaget att även små företag ska omfattas av diskrimineringslagens skyldighet att vidta skäligen åtgärder för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Detta eftersom det är högst oklart vilka åtgärder som företagen i praktiken kan behöva vidta. En sådan ordning skulle öka den ekonomiska risken och de administrativa bördorna i små företag.

Som den aktuella regeln är utformad i diskrimineringslagen måste en komplicerad bedömning göras innan ett företag kan fatta ett beslut om en åtgärd måste vidtas eller inte. Vägledande praxis saknas och förarbetena innehåller endast allmänt hållna referenser till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna hos verksamhetsutövaren samt varaktigheten och omfattningen av förhållandet mellan den enskilde och verksamhetsutövaren. Även vilka krav på tillgänglighet som gäller enligt författningar som är tillämpliga på situationen ska vägas in. För att inte låsa bedömningen vid dessa förutsättningar anges att också andra omständigheter ska kunna beaktas, dock utan att dessa specificeras.

Svenskt Näringsliv anser att lagstiftningens skyldighet att vidta åtgärder är så svårbedömd att den inte uppfyller grundläggande krav på förutsebarhet och tydlighet. Det saknas helt enkelt tillräckliga möjligheter att med säkerhet avgöra vad som är diskriminerande på förhand. Den frågan måste istället avgöras av domstol i efterhand.

Det nuvarande undantaget för små företag i diskrimineringslagen speglar också att lagstiftaren insett att det är en komplicerad bedömning som måste göras. Undantaget motiveras av att de små företagens administrativa börda inte ska öka och Svenskt Näringsliv anser att detta skäl alltjämt gör sig gällande. Små företag är mycket känsliga för den här typen av svårbedömda skyldigheter att vidta åtgärder och de kostnader som det kan medföra om det sedan visar sig att ett beslut var felaktigt.

Det bör också framhållas att det finns ett stort antal funktionsnedsättningar som kan kräva olika typer av åtgärder och att det inte går att överblicka de kostnader som lagstiftningen kan medföra. Efter lagförslaget i promemorian "Bortom fagert tal" räknade Statskontoret ut att förändringarna skulle kunna komma att kosta ca tre miljarder kronor. Även om det scenariot inte är troligt i nuläget visar bedömningen att skyldigheten att anpassa lokaler och verksamheter kan komma att leda till mycket stora kostnader både för den enskilde näringsidkaren och samhället i stort.

Små företag har också generellt sämre ekonomiska förutsättningar att kunna vidta åtgärder än andra företag. Eftersom företagets ekonomiska förutsättningar bara är ett av flera skäl som ska vägas in i bedömningen av om en åtgärd måste vidtas eller inte löper små företag också särskilt stor risk att behöva vidta åtgärder vars kostnader verksamheten har svårt att bära.

Sammantaget riskerar de ökade administrativa bördorna och kostnaderna hos de små företagen att få en negativ påverkan på deras möjligheter och vilja att satsa på sin verksamhet. Det skulle leda till minskad tillväxt och färre arbetstillfällen i de aktuella företagen. De negativa konsekvenserna skulle till stor del beröra branscher där viktiga instegsjobb till arbetsmarknaden finns. Av ovanstående följer också att Svenskt Näringsliv anser att promemorians konsekvensanalys är bristfällig och grovt underskattar de potentiella följderna av förslaget.

En bättre väg att förbättra tillgängligheten än den som föreslås i promemorian vore att se till att den befintliga lagstiftningen som plan- och byggnadslagens krav för förbättrad tillgänglighet, exempelvis vad gäller enkelt avhjälpta hinder, följs fullt ut. Detta skulle, i kombination med de frivilliga åtgärder som nämnts ovan, medföra att tillgängligheten kan förbättras där det behövs samtidigt som företagens skyldigheter och kostnader kan överblickas.



Peter Jeppsson